

SAGA
EGMONT

TARU & TARMO
VÄYRYNEN

KUNINGASTIE

VUORILEIJONAN VARJO 2

Taru Väyrynen

Tarmo Väyrynen

Kuningastie

SAGA Egmont

Kuningastie

Cover image: Shutterstock

Copyright © 1997, 2021 Taru Väyrynen, Tarmo Väyrynen and SAGA
Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788726950793

1st ebook edition

Format: EPUB 2.0

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

www.sagaegmont.com

Saga Egmont - a part of Egmont, www.egmont.com

Luku 1

Paksut harmaakiviset seinät ympäröivät naisten puolen suurta salia, joka oli täynnä puuhakkaita orjia. Useimmat kehräsivät, ja ilmassa leijui ohut pöly. Lis seiso ikkunan viereen sijoitettujen kangaspuiden luona ja katseli ulos. Siitä näki kaistaleen Kiilon linnan pihaa reunustavista korkeista muureista. Kaukana pohjoisessa kohosivat Launovuoriston huiput, joilla oli talvinen lumipeite.

Kiilon linnan omisti Seloma, joka oli yksi Vuorimaan noin kolmestakymmenestä päälliköstä. Päällikköjen linnat olivat oikeastaan varuskuntia, sillä jokaisella päälliköllä oli oma sotajoukkonsa, jonka kanssa hän oli tarvittaessa velvollinen tulemaan kuninkaan palvelukseen. Kaikki päälliköt ja heidän sotilaansa olivat Vuorimaahan vasta muutama sukupolvi sitten tulleen kansan jälkeläisiä, ja heitä sanottiin ylemmiksi. Maan alkuperäisiä asukkaita sanottiin alemmiksi. Päälliköt olivat jakaneet keskenään etupiirit, joilla asuvia alempia he saivat verottaa. Selomalle kuului Kiilon satamakaupunki ja sitä ympäröivä maaseutu.

Lis oli tullut kotimaastaan Sirpistä Vuorimaahan Karetan mukana, ja heidät oli heti vihitty avioliittoon. Vuorimaassa se oli mahdollista, vaikka Lis oli vasta viisitoistavuotias.

Karetan isä Kareta oli ollut Vuorimaan kuningas. Hänet oli syrjäytetty ja surmattu vallankaappauksessa. Karetalla oli laillinen oikeus tulla isänsä seuraajaksi, mutta vallan anastaja piti kiinni voittajan oikeudella saamastaan asemasta. Hänellä oli hallussaan Memnon linna, ja häntä

kannattavat päälliköt olivat toimittaneet runsaasti sotilaita hänen avukseen. Karetalla ei ollut omaa sotajoukkoa, vaan Seloma oli tuonut miehensä hänen tuekseen, ja saanut joitakin muita päällikköjä tekemään samoin. Kareta oli nimellisesti heidän johtajansa, ja Seloma toimi hänen alaisuudessaan joukkojen ylipäällikkönä. Tosiasiassa Seloma johti, ja muut Karetan puolelle tulleet päälliköt olivat mukana Seloman sotapäälliköntaitoon luottaen.

Monet luulivat, että Seloma tavoitteli valtaa itselleen, ja Karetasta tulisi vain Seloman ohjailema nukkehallitsija. Lis tiesi kuitenkin, miten vähän Selomaa kiinnosti valta. Seloma halusi lopettaa vuorimaalaisten valloitus sodat, jotka kylvivät tuhoa vallatuille alueille, ja hän pyrki muuttamaan tavan, jolla Vuorimaan alkuperäiskansoja kohdeltiin. Hän tuki Karetaa, koska Kareta oli luvannut toteuttaa hänen toivomansa uudistukset.

Lis olisi mieluiten ollut miehensä mukana sotilasleirissä, mutta Seloman mielestä se ei ollut sopivaa, joten Lis asui Seloman linnassa. Selomalla ei ollut vaimoa, ja hän oli ilmoittanut orjille, että Lisillä olisi siellä ollessaan ne oikeudet, jotka tavallisesti kuuluivat päällikön vaimolle. Lisillä ei kuitenkaan ollut mitään velvollisuutta huolehtia linnan taloudesta, sillä Lanetaninainen nainorja oli tehnyt sen jo pitkään. Hän hoiti kaiken moitteettomasti, eikä tarvinnut Lisin neuvoja. Lis oli jotain tehdäkseen ryhtynyt valvomaan kehräystä ja kankaankudontaa. Lähimenneisyydessä, joka jo tuntui kaukaiselta, hän oli ollut köyhän sirpiläisen lesken tytär ja opetellut niitä taitoja saadakseen itselleen ammatin.

Karetan puolisona Lis oli kuningatar. Hänellä oli oikeus antaa käskyjä, jotka vain Kareta saattoi kumota. Hän sai mitätöidä jopa Seloman antamat määräykset, mutta Karetan antamia ohjeita hän ei voinut muuttaa. Lisin

valta oli kuitenkin lähinnä muodollisuus. Ei ollut tarkoitus, että hän käyttäisi sitä.

Lis siirtyi ikkunan luota katsomaan viereisissä kangaspuissa olevaa työtä. Tyttö oli aloittelijoiden tapaan vetänyt kuteen kiristämään kankaan reunaa. Hän näytti säikähtäneeltä, kun Lis huomautti siitä. Lis pyysi häntä siirtymään syrjään ja näytti, miten piti toimia. Samalla hän rauhoitteli tyttöä selittäen, ettei kukaan osannut heti. Tyttö alkoi tyyntyä ja katseli tarkkaavaisesti.

- Ymmärrän jo, kunnioitettu, hän sanoi iloisesti. -
Saanko yrittää itse?

Lis antoi luvan ja seiso hetken katselemassa. Sitten hän sanoi työlle, että nyt jälki oli hyvää. Hän käveli salin läpi ja otti seinäpenkiltä villaisen huivin. Huivia hartioilleen kietoen hän meni metallikoristeiselle ovelle ja tarttui sen kahvaan. Ovi oli raskas avata, aivan kuin se olisi vastustanut siirtymistä toiselle puolelle. Kaksi orjanaista nousi heti ja tuli hänen luokseen, sillä siitä ovesta ei menty naisten asumisiin sisäsuojiin, vaan miesten hallitsemiin tiloihin. Lis tiesi, että orjat oli määrätty seuraamaan häntä aina, jos hän poistui naisten puolelta. Silti hän kääntyi katsomaan heitä moittivasti.

- Menkää takaisin, hän sanoi.

Naiset vilkaisivat toisiaan. Sitten vanhempi heistä sanoi: - Kunnioitettu, noudatamme Lanetan ohjetta, että sinua on saatettava kulkiessasi miesten puolella.

- Seloma on antanut minulle valtuudet käskeä teitä, Lis sanoi.

Naiset neuvottelivat taas katseillaan. Sitten nuorempi vilkaisi Lisin tiukkaa ilmettä ja alistui. Hän lähti takaisin paikalleen, mutta vanhempi katsoi Lisiä kuin äiti kuritonta lasta.

- Kunnioitettu, hän sanoi tynesti. - Et vielä tunne kaikkia tapojamme, ja sinua on sen takia suojeltava.

- Arvostan hyvää tarkoitustasi, Lis sanoi. - Mutta en aio koskaan opetella kaikkia vuorimaalaisten tapoja, kaikki tavat eivät ole oppimisen arvoisia. Haluan kulkea vapaasti, myös yksin, jos niin päätän.

Hänen ei oikeastaan olisi pitänyt selittää ja suostutella. Seloma oli opastanut häntä, että orjilta oli vaadittava ehdotonta tottelevaisuutta. Se oli välttämätöntä siksi, että asiat sujuisivat täsmällisesti ja ilman tarpeettomia viivytyksiä. Seloman mukaan käskijän ja käsketyt suhde ei ollut tasa-arvokysymys, vaan työnjakoa. Mahdollisesti Seloma todella ajatteli niin, sillä hän kohteli orjiaan paremmin kuin Vuorimaassa oli tapana. Yleisesti ottaen täällä oltiin räikeän eriarvoisia. Vapaat suhtautuivat orjiin halveksivasti, ja ylemmät halveksivat alempia.

Orjanainen tuntui yhä miettivän miten voisi suojella Lisiä vastoin tämän tahtoa. Suojelussa taas oli kysymys enemmänkin maineesta kuin todellisista vaaroista. Tässä naisen kunnian vahtimisessa oli jotain huvittavaa - niin kuin hän heti miesten puolella olisi ollut vaarassa langeta sopimattomuuksiin jonkun miesorjan tai sotilaan kanssa, tai joutua näiden ahdistelemaksi. Lisiä alkoi äkkiä naurattaa, ja orjanainen hymyili sen huomattessaan.

- No, tule mukaan, Lis sanoi. - Mutta vain sinä, kaksi saattajaa on kerta kaikkiaan liikaa. Ota huivisi, aion mennä ulos.

Tavan mukaan saattajia piti olla ainakin kaksi, mutta orjanainenkin oli selvästi valmis joustamaan, kunhan tapoja ei kokonaan hylättäisi.

He kulkivat suuren, lämmittämättömän aulan läpi, ja huivista huolimatta Lis tunsu palelevansa. Linnan tummakiviset seinät varastoivat itseensä kylmyyttä ja huokuivat sitä huoneisiin. Hän ajatteli, että Vuorimaan pitkät talvet karkottivat lämmön ihmismielistäkin, ja päiväkausia samanlaisena pysyvä raudanharmaa

sadetaivas synkisti kaikki. Sirpin talvisateet tulivat puuskittaisina ja pitivät hengähdystaukoja, joiden aikana ihmiset saattoivat nauttia luonnon raikkaasta vihreydestä. Sirpissä talvi oli vuoden ihanin aika, täällä se oli raakaa, kylmää koleutta.

Lis tunsu itsensä yksinäiseksi, vaikka hänen ympärillään oli kaiken aikaa ihmisiä. Kun Kareta ja Seloma olivat poissa, Kiilon linnassa ei ollut ketään, jonka kanssa hän olisi voinut keskustella sillä tavalla kuin hän oli tottunut tekemään. Oosa oli tullut Sirpistä samaan aikaan kuin hän, mutta asui vähän matkan päässä Kiilon vanhemmassa linnassa Enkalan vaimona. Enkala oli Seloman veljenpoika, eikä hän ollut itsenäinen päällikkö, vaan kuului Seloman alaisiin. Oosa sopeutui Vuorimaan oloihin vielä hitaammin ja vaikeammin kuin Lis. Hänellä oli kuitenkin seuranaan Malee, joka oli tottunut sirpiläisiin tapoihin. Malee oli muutenkin osoittautunut ihmiseksi, joka oli valmis hyväksymään toisen sellaisena kuin hän oli. Lis olisi mielellään pitänyt hänet luonaan, mutta oli selvää, että Oosa tarvitsi häntä enemmän.

Orjanainen kulki Lisin jäljessä, ja Lis pyysi häntä siirtymään viereensä.

- Se ei ole oikein sopivaa, nainen sanoi. -

Alempiarvoisen on pysyteltävä taaempana.

- En jaksa noudattaa tuollaisia sääntöjä, Lis sanoi. -
Sirpissä oltiin tasa-arvoisia. Ja täällä taas en edes olisi ylempi, jos oltaisiin tarkkoja. Minun äitini ei kuulu heihin.

Hänelle oli jo selvinnyt, että tästä asiasta olisi oikeastaan pitänyt olla vaiti. Ylempiin kuuluivat varsinaisesti vain ne, joiden molemmat vanhemmat olivat ylempiä. Käytännössä kuitenkin joustettiin. Ylemmät miehet hankkivat usein lapsia alempien naisten kanssa, ja jos isä niin päätti, äidin syntyperä sivuutettiin. Jopa Seloma oli syntynyt isänsä ja sotavankinaisen suhteesta.

Hän oli puolittain selu, nimikin kertoi sen. Selut eivät olleet tunnustaneet ylempien valtaa, ja puolustivat sitkeästi vapauttaan Selovuorilla, jonne ylemmät silloin tällöin hyökkäilivät. Seloman isä oli pojan kasvaessa alkanut pitää hänestä ja ryhtynyt kohtelemaan häntä ylempiin kuuluvana. Seloma oli paljastanut syntyperänsä Karetalle ja Lisille salaisuutena, joka kyllä oli yleisesti tiedossa, mutta jota ei sopinut mainita. Myös Lisin olisi pitänyt vaieta äidistään. Lis oli Karetan, Ukkosjumalan pojan, puoliso. Hänen pitäisi aikanaan synnyttää Karetan poika, seuraava hallitsija, jonka sukupuussa ei olisi saanut olla pienintäkään tahraa.

Orjanainen pudistikin varoittaen päätään.

- Et saisi puhua noin, hän totesi. - Mutta äitisi on kuitenkin sirpiläinen, eikä Vuorimaan alempia. Sirpiläiset voidaan määritellä ylempien veroiseksi, jolloin syntyperässäsi ei ole mitään vikaa. Surmatun Karetan puolisoakaan ei ollut ylempiä, mutta hänen kansastaan tehtiin veljeskansa, ja ongelma ratkesi sillä.

He tulivat etupihalle. Talviaurinko oli hetkeksi päässyt esiin pilvien seasta, ja tuulensuojaisessa paikassa oli ulkona lämpimämpää kuin sisällä.

Lis pyysi vartiossa olevaa poikaa avaamaan portin, mutta poika kipaisi jonnekin, ja palasi mukanaan kaksi sotilasta. He ilmoittivat tulevansa saattamaan Lisiä.

- En halua teitä mukaan, Lis sanoi.

- Meillä on määräys, kunnioitettu, toinen miehistä sanoi. - Jos menet ulos portista, ainakin kahden sotilaan on oltava kanssasi.

- Minun käskyni ohittaa Seloman käskyt, Lis sanoi. - Olen Ukkosjumalan pojan puoliso.

- Niin olet, kunnioitettu, sotilas sanoi. - Ja sinun käskysi ohittaa kyllä Seloman käskyt, mutta meidän ohjeemme ovat itseltään Karetalta, Ukkosjumalan pojalta.

Lis yritti kätkeä harminsä. Kareta oli viime aikoina saanut outoja piirteitä, joista hän ei pitänyt. Oli kuin tämä olisi alkanut muiden Vuorimaan miesten tavoin kuvitella, että naiset olivat paitsi ruumiillisesti heikompia myös älyllisesti alempia ja tarvitsivat siksi miesten holhousta.

- Tulkaa sitten, Lis sanoi. - Kai teidän on toteltava saamianne käskyjä.

Kiilon linna sijaitsi yhdellä Launovuoriston kaakkoiskulman huipuista, ja sen ympäristöä nimitettiin usein Kiilovuoristoksi. Se oli muuta Launovuoristoa matalampaa ja loivarinteistä, mutta linnasta Kiilon kaupunkiin johtava tie oli kuitenkin pitänyt kulkukelpoisuuden takia tehdä laskeutumaan mutkitellen rinnettä myötäilevänä.

Sotilaille oli talviviitat ja Lisillä ja orjalla villahuivit. Muut tuntuivat tarkenevan mainiosti, vain Lis hytisi tuulen kylmyyttä. Silti talvi oli täälläkin kaunis sellaisina hetkinä kuin nyt, kun taivaan synkät pilvet olivat väistyneet. Oli vuokkojen ja valkokukkien aika, aivan kuten olisi ollut Sirpissäkin. Ne olivat sadekuiden kukkia, jotka kasvoivat laajoina ryhminä kosteuden virkistämällä niityillä. Kiilovuorten rinteillä saattoi tulla jopa satunnainen lumisade, mutta nuo kukat kestivät sen paremmin kuin kesän helteet.

Lis ja orjanainen kulkivat edellä, ja sotilaat seurasivat pysytellen sopivan etäällä. Nainen suostui nyt kävelemään Lisin vieressä eikä oikeastaan vaikuttanut siitä ollenkaan vaivautuneelta.

- Mikä sinun nimesi on? Lis kysyi.

- Olen Anira, nainen sanoi.

- Oletko ollut kauan Seloman orja?

Anira pudisti päätään.

- Kävin Seloman taloudenhoitajan luona ja tarjoutuin orjaksi vasta vähän aikaa sitten, hän sanoi. - En ole

sotasaalis tai ostettu.

Orjiksi hakeutuvat olivat yleensä omaisensa menettäneitä naisia. Vuorimaassa nainen ei voinut elää itsenäisenä. Se oli niitä asioita, jotka Kareta muuttaisi valtaan päästyään, jos hän suostuisi kuuntelemaan Lisin neuvoja. Nyt naisen oli alistuttava orjuuteen tai avioliittoon, jos isä tai veli ei huolehtinut hänestä. Ja avioliitto oli täällä oikeastaan vain yksi orjuuden muoto. Vaimo oli miehensä omaisuutta.

- Kerro aiemmasta elämästäsi, Lis pyysi. - Mitä sinulle tapahtui?

- Lapsena asuin kaukana pohjoisessa, Anira sanoi ja hymyili hiukan haikeasti. - Sieltä minut ryöstettiin ja myytiin useaan kertaan eteenpäin, kunnes päädyin Vuorimaahan.

Pohjoisen kaukaisista metsistä tiedettiin hyvin vähän, ja sieltä tulleita ihmisiä tapasi harvoin. Sumuvuorten takaisen tasangon kansat pitivät yllä kauppayhteyttä heihin välittäen etelämmäs turkiksia, joista suuri osa saattoi olla ryöstösaalista. Pohjoisen asukkaat tunnettiin hurjina taistelijoina, mutta he liikkuivat usein yksin tai vain pieninä ryhminä, ja olivat siis helppo kohde rosvojoukoille.

- Mitä sinulle tapahtui Vuorimaassa? Lis kysyi.

- Ei puhuta minusta enää, kunnioitettu, Anira torjui. - Minulla on takanani asioita, joita en halua kertoa.

Lis tyytyi siihen. Vuorimaassa oli paljon naisia, joiden elämässä oli tapahtunut sellaista, mistä mieluiten vaiken. Tämä kylmän talven maa oli miehisten arvojen hallitsema. Lis ajatteli, että tämä maa myös muutti ihmistä, jolla tullessaan oli ollut toisenlaiset ihanteet. Kareta oli lähtenyt tavoittelemaan valtaa oikaistakseen vääryydet, mutta alkoi melkein kuin huomaamattaan omaksua täkäläisiä asenteita. Lis tiesi itsekkin olevansa jo erilainen

kuin se tyttö, joka oli aikonut tuoda oikeudenmukaisuutta Vuorimaahan.

He tulivat tien käänteeseen. Siitä näki Kiilon kaupungin ja sen itäpuolella tasangon, joka rajautui Arrovuoristoon. Arrovuorten takana taisteltiin. Kareta oli siellä, ja toivottavasti hän oli yhä elossa ja voitolla.

Sotilaat puhuivat keskenään ääntään alentaen ja tarkkailivat Kiilon kaupungin ohi johtavaa tietä. Lis huomasi, että sitä pitkin kiiti pölypilvi.

- Vaunut! hän huudahti. - Noin nopeasti pääsee vain parihevosten vetämällä taisteluvaunuilla.

Sotilaat katsoivat häntä ja tuntuivat epäröivän.

- Niin, kunnioitettu, toinen heistä sanoi lopulta. - Meidän on saatettava sinut turvaan ja kerrottava havaintomme vartiopäällikölle. Ehkä on tapahtunut jotain, jonka takia on lähetetty viestintuoja, tai sitten on kysymys jostain muusta.

- Viestintuoja ratsastaisi, Lis sanoi. - Joku on haavoittunut, ja hänet tuodaan vaunuilla kotiin.

Sen pidemmälle hän ei halunnut ajatella. Taistelukentältä lähdettiin erikseen kuljettamaan turvaan ainoastaan korkea-arvoista, ja häntäkin vain, jos hän oli todella pahasti haavoittunut - tai kuollut. Korkea-arvoisen henkilön ruumis tuotiin kotiin hautajaisia varten, jos suinkin mahdollista.

Anira oli tarttunut Lisin käsivarteen ja puristi sitä. Hän ei tällä hetkellä käyttäytynyt lainkaan niin kuin orjanainen, vaan kuin sisar tai äiti. Hänen savunharmaissa silmissään oli lempeää rohkaisua.

- Ehkä se ei ole Kareta, hän sanoi. - Ja jos se on Kareta, niin ehkä hän elää.

Lis kääntyi sotilaisiin päin.

- Sinä menet hakemaan Enkalan linnasta Oosan, hän määräsi toista osoittaen. - Hän osaa enemmän kuin

täkäläiset parantajat.

- Kunnioitettu, ensin meidän on saatettava sinut linnaan, sotilas väitti. - Meillä on käsky ensisijaisesti huolehtia sinun turvallisuudestasi.

Lis oikaisi itsensä täyteen pituuteensa ja sanoi ääntään korottamatta, mutta uhkaavasti: - Tottele, olen käskenyt.

Hän kääntyi toisen sotilaan puoleen ja sanoi: - Sinä menet linnaan ja ilmoitat Lanetalle, että on valmistauduttava hoitamaan haavoittunutta. Ja ilmoita havainnosta vartiopäälliköllekin, niin kuin ohjeenne on. Minä ja Anira menemme tulijaa vastaan.

Lis ei halunnut ajatella sitä mahdollisuutta, että vaunuissa olevaa ei ehkä enää voisi auttaa. Hän ei jäänyt katsomaan, tottelivatko sotilaat. Hän ja Anira juoksivat tietä pitkin kaarteeseen. Pölypilvi oli välillä kadonnut näkyvistä, mutta sitten he huomasivat sen tulleen alarinteessä mutkittellevalle tielle. Nyt pystyi jo tunnistamaan Selomalle kuuluvan taisteluvaunun. Sen lähellä puikkelehti muutama susi, ja ne olivat ilmeisesti saaneet hevoset vauhkoutumaan. Hevosia ei ohjannut kukaan, mutta vaunuissa makasi kokoon lyyhistynyt ihminen. Se saattoi olla Seloma tai Kareta, sillä Karetalla oli käytössään Seloman antamat vaunut ja varusteet.

- Susista ei ole huolta, ne kaikkoavat meidät huomattessaan, Anira sanoi heidän juostessaan. - Mutta vaunut voivat tuossa vauhdissa koska hyvänsä kaatua. Jos niiden kyydissä ei ole vainaja, hän kuolee viimeistään silloin.

Lis ei vastannut, vaan oikaisi jyrkkää rinnettä pitkin suoraan tien alemmalle osalle. Anira seurasi häntä. He pääsivät lopulta niin alas, että hevosten kavioiden äänen kuuli jo selvästi. Ne laukkasivat heidän alapuolellaan, ja kääntyisivät pian tulemaan kohti.

- Jäädään tähän, Anira sanoi. - Tässä on pitkä suora, hevoset näkevät meidät kaukaa. Ne pitää pysäyttää seisomalla edessä niin että ne eivät pääse ohi. Ne ovat kauhun vallassa. On oltava rauhallinen ja saatava ne tuntemaan, että vaara on ohi. Jos pystyt tarttumaan niiden valjaisiin, yritä pitää kiinni ja tyyntyyttää puhumalla ja taputtamalla. Jos näyttää uhkaavalta, älä jää niiden jalkoihin, heittäydy sivuun.

Vaunut kaarsivat nyt mutkassa hurjasti heiluen, ja sitten hevoset laukkasivat kohti. Anira asettui tynesti keskitielle, ja Lis tuli hänen viereensä. Hevoset lähestyivät hillitsemättä juuri lainkaan vauhtia. Lis vetäytyi hiukan syrjään, mutta Anira seiso paikallaan, ja onnistui tarttumaan toisen hevosen löysänä riippuviin ohjaksiin. Hän ei irrottanut otettaan, vaikka hevonen yritti jatkaa matkaansa. Lis sai kiinni toisen hevosen valjaista. Se nousi takajaloilleen, ja sen etujalat hipoivat hänen päätänsä. Hän väistyi, mutta huomasi, että molemmat hevoset olivat pysähtyneet. Anira siirtyi niiden väliin tynnyttellen kumpaakin. Hänen otteissaan oli melkein kuin taikavoimaa, hevoset tuntuivat luottavan häneen.

Sudet olivat kaikonneet, niin kuin Anira oli arvellutkin niiden tekevän. Lis jätti Aniran huolehtimaan hevosista ja nousi vaunuihin.

Kauttaaltaan veren ja pölyn peittämä mies oli Seloma. Lis ei voinut mitään sille, että tunsi helpotusta todetessaan, ettei siinä ollut Kareta. Veri oli ilmeisesti valunut rinnasta, ja haava oli varmaan paha, mutta Seloma oli hengissä. Lis yritti siirtää häntä parempaan asentoon, ja Anira tuli avuksi. Sitten Anira kokosi ohjaketkänsä, ja komensi jo täysin rauhoittuneet hevoset liikkeelle.

- Tiedän, että tämä on sopimatonta, Anira sanoi. -
Nainen ei Vuorimaassa saisi ajaa taisteluvaunua. Minun tietääkseni on vain yksi, jolla oli siihen erityislupa. Mutta Seloma on saatava nopeasti hoitoon, tai hän kuolee, ja jos hän kuolee, Kareta on mennyttä. Kareta on nuori ja kokematon, ja vain Seloma on sekä taitava että luotettava apulainen Ukkosjumalan pojalle.

Luku 2

Laneta oli kunnostanut huoneen, jonne Seloma kannettiin. Oosa oli tullut, ja asetteli seinustalla olevalle pöydälle pieniä rasioita. Lis päätteli, että siinä oli saatavilla oleva lääkevarasto. Anira meni heti tutkimaan sitä.

Selomalta oli jo pihalla riisuttu sotilasvarusteet, mutta hänellä oli edelleen yllään veren tahrimat vaatteensa. Isäntänsä nähtyään Laneta purskahti itkuun, ja Anira vilkaisi häntä paheksuvasti. Selomaa kantamaan komennetut sotilaat laskivat haavoittuneen vuoteelle. He jäivät katselemaan, kun Oosa aukaisi Seloman vyön ja olkapääsoljet, kostutti hyytyneen veren kyllästämää kangasta ja nosti sitten päällysvaateen etuosan pois. Seloman paita ei ollut kiinni soljilla, vaan pään aukko oli tehty yhtenäiseen kankaaseen. Oosa vilkaisi ympärilleen, ja sotilaat ymmärsivät, mitä hän tarvitsi. Toinen heistä ojensi tikarinsa, ja Oosa leikkasi sillä paidan olkapäät auki. Sitten hän antoi tikarin takaisin sotilaalle, ja liotti verihyytymiä runsaalla vesimäärällä. Hyvin varovasti hän veti paidan etuosan Seloman päältä. Haava alkoi vuotaa, mutta vuoto ei ollut runsasta. Oosa keräsi sitä kankaaseen kevyesti kosketellen.

- Pistomiekan jälki, toinen sotilaista sanoi puoliääneen.
- Hän on ollut lähitaistelussa, ja rintapanssari on pettänyt. Niitä ei voi tehdä niin vahvoiksi, että ne kestäisivät, jos tulee voimakas isku suoraan kohti.
- Se on osunut pahaan paikkaan, mutta ei sentään sydämeen, toinen sanoi.

Anira oli ryhtynyt tekemään lääkesekoitusta haudetta varten. Hän kääntyi katsomaan sotilaita ja sanoi: - Voitte poistua, teitä ei tarvita täällä.

Sotilaat epäröivät. Sitten toinen heistä sanoi: - Naiset eivät osaa hoitaa näitä vammoja. Tänne jätetyissä sotilaissa ei ole kovin taitavia haavoittuneiden auttajia, heidät on kaikki komennettu sinne, missä taistelut käydään. Mutta me tiedämme kuitenkin jonkin verran, ja velvollisuutemme on yrittää auttaa kunnioitettua ylipäällikköä.

- Minä osaan kaiken tarpeellisen, Anira sanoi. - Poistukaa, tämä on käsky.

Kun oltiin sairashuoneessa, parantajalla oli oikeus ottaa itselleen valta, eikä häntä saanut vastustaa. Kukaan paikalla olevista ei tiennyt, oliko Aniralla parantajan taitoja, mutta hänen itsevarmuutensa kai aiheutti sen, että häntä uskottiin ja toteltiin. Sotilaat poistuivat.

Laneta keräsi lattialta Selomalta riisutut vaatteet ja Oosan hylkäämät käytetyt kangasrievut. Hän ei ollut saanut itkuaan loppumaan. Anira sanoi hänelle: - Haavoittuneen luona ei nyt tarvita surijoita. Vie nuo pesuun, ja mene sitten keittiöön huolehtimaan, että Selomalle valmistetaan sairaalle sopivaa ruokaa.

Laneta oli launi, ja launien tapaan käytökseltään sopuisa ja hillitty. Tavallisissa oloissa hän ei silti olisi suostunut ottamaan vastaan käskyjä orjalta, jonka piti olla hänen ohjauksessaan. Nyt hän ei vastustellut, vaan sanoi: - Olet oikeassa, minusta on täällä tässä vaiheessa pelkkää haittaa.

Anira meni Seloman luo ja sanoi Oosalle: - Myös sinun on poistuttava. Jos tarvitsen apua, Lis saa auttaa.

- Oosa ei ole parantaja, mutta koska hän on arka, hänellä on tavallista enemmän hoitajantaitoja, Lis sanoi. - Minun mielestäni tarvitsemme Oosaa.

- Tiedän, että hänellä väitetään olevan kummallisia kykyjä, Anira sanoi. - Jotkut uskovat hänen kuulevan ajatuksiakin. Mutta täällä ei tarvita noitakeinoja, vain tavallisia käytännön toimenpiteitä.

Oosa tavoitteli juoma-astiaa. Anira huomasi sen.

- Ei tajuttomalle saa antaa juotavaa, hän sanoi. - En tarvitse auttajia, jotka tekevät vääriä asioita. Siirry, minun on tutkittava haava.

- Seloma on tajuissaan ja pyytää vettä, Oosa sanoi. - Hän ei jaksa puhua eikä liikkua, mutta hän pystyy nielemään.

Anira katsoi Seloman silmiä ja myönsi: - Hän taitaa tosiaan olla tajuissaan. Voit antaa juotavaa, mutta varovasti.

Kun Seloma oli saanut tilkan vettä, Oosa nousi ja päästi Aniran tutkimaan haavaa.

- Se ulottuu keuhkoon, niin kuin pelkäsinkin, Anira sanoi. - Hänet on pidettävä levossa, ja voimme vain toivoa, että tulossa oleva haavakuume ei tapa häntä. Onneksi linnan lääkevarasto on yllättävän hyvä. Tein hauteen, joka on paras mahdollinen tähän tarkoitukseen.

- Lääkkeet ovat minun varastoani, Oosa sanoi. - Olen kerännyt niitä vuorilla kulkiessani. Laneta ei edes tuonut heillä olevia tänne, heillä ei ollut juuri mitään tällaiseen tapaukseen sopivaa.

Anira asetti hauteen haavalle, ja he kietoivat Seloman rintakehän ympärille siteen. Häntä oli pakko nostaa sitä varten, ja hän valitti heikosti. Kun he asettivat hänet taas makaamaan, hän yritti puhua.

- Et saa rasittaa itseäsi, Anira sanoi.

Lisistä tuntui, että Seloma katsoi Aniraa kummastellen, mutta oli liian heikko kyselläkseen. Oosa tuli Seloman luo ja pyyhki hänen kasvojaan kostutetulla kankaalla.

- Et ole niin hyödytön kuin luulin, Anira sanoi Oosalle.
- Nyt sinun pitää kuitenkin lähteä. Olet selvästi melko pitkälle ehtineessä raskauden tilassa. Ei silloin saisi olla tekemisissä ikävien asioiden kanssa.

- Seloma tarvitsee minua, Oosa sanoi. - Hän on hyvin kiihtynyt, ja hänen täytyy saada neuvotella tilanteesta. Levottomuus pahentaa hänen vointiaan.

- Hän ei saa puhua, Anira sanoi tiukasti. - Hänet on pidettävä niin liikkumattomana kuin mahdollista.

- Juuri siksi hän tarvitsee minua, Oosa sanoi.

Hän taitteli kädessään olevan kankaan ja siirsi sen syrjään. Sitten hän katsoi Selomaa ja sanoi: - Ajattele kaikki, minä kerron sen heille.

Anira aikoi sanoa jotain, mutta Lis hillitsi häntä. Oosa laski kätensä Seloman olkapäälle ja näytti keskittyvän kuuntelemaan. Huoneessa oli hämärää, sillä ikkuna oli peitetty paksulla kankaalla, jonka läpi päivänvalo kajasti himmeästi. Hämäryyden arveltiin tynnyttävän sairasta, mutta ikkuna piti peittää myös siitä uhoavan kylmyyden takia, ja takkaan oli sytytetty tuli sairashuonetta lämmittämään. Tulen valo heijastui Oosan kasvoille ja sai hänen hiustensa punaisen kullan loistamaan. Seloma hymyili vaisua, mutta helpottunutta hymyä. Oli selvää, että hän tunnisti Oosan.

- Ensin Seloma haluaa tietää, kuka on nainen Lisin seurassa, ja onko hän luotettava, Oosa sanoi.

Hän kohdisti harmaanvihreät silmänsä Aniraan, ja hänen ilmeensä muuttui kummastuneeksi. Lis tajusi, että jokin Aniran ajatuksista yllätti ja hämmensi hänet.

- Miksei sitä saa kertoa? Oosa kysyi.

- Ei, ei, Anira sanoi hätäntyneenä. - Jos todella pystyt kuulemaan ajatukseni, niin Ukkosjumalan tähden vaikene niistä.

Lis meni Seloman luo ja sanoi: - Hän on nimeltään Anira, hän tuli Kiiloon orjaksi vähän aikaa sitten. Hän pelasti sinut, hän pystyi pysäyttämään vauhkoontuneet hevoset ja ajoi sitten vaunut linnaan.

Seloma käänsi vaivalloisesti päätään ja katsoi Aniraa. Vaikka Oosa yritti estellä, hän ponnisteli puhuakseen.

- Sanoivat sinun kuolleen, hän kuiskasi tuskin kuuluvasti.

- Hän tietää nyt, Oosa selvensi Aniralle. - Hän muistaa nimen, joka sinulla on kotimaassasi, ja taitosi käsitellä hevosta. Miksei Lisillekin saisi kertoa, kuka olet?

Anira pudisti päätään.

- En halua Lisin vielä tietävän, hän sanoi. - Ja luulin, että tuota nimeäni ei tuntisi Vuorimaassa juuri kukaan, enhän käyttänyt sitä täällä. Mutta ehkä on hyvä, että Seloma tunnisti minut. Ajattelin, että hän on liian huonossa kunnossa neuvottelemaan, mutta ehkä hän pystyy kertomaan tilanteesta.

Anira tuli Seloman viereen, ja Oosa teki hänelle tilaa.

- Hävityn taistelun jälkeen palasin synnyinmaahani, Anira sanoi. - Tulin takaisin, kun kuulin nuoren Karetan löytymisestä.

Hävitty taistelu tarkoitti tapahtumia neljätoista vuotta sitten, jolloin Karetan isä Kareta oli surmattu. Silloin oli surmattu myös ne hänen kannattajansa, jotka eivät onnistuneet pakenemaan. Anira oli ilmeisesti kuulunut Karetan kannattajiin. Hän ei kuitenkaan voinut olla iältään kuin korkeintaan hiukan yli kolmenkymmenen. Hävityn taistelun päivinä hän oli tuskin ollut paljonkaan vanhempi kuin Lis nyt.

Seloma liikehti taas yrittäen turhaan puhua.

- Jos et pahastu, Lis, niin Seloma haluaisi sinun lähtevän hetkeksi pois, Oosa tulkitsi sairaan ajatuksia. -

Hän haluaisi neuvotella Aniran kanssa Memnon luona vallitsevasta tilanteesta.

Lis oli kummissaan. Orjanainen oli äkkiä Seloman mielestä tärkeämpi ja luotettavampi kuin Karetan puoliso. Mutta koska Lis tiesi itsekin, ettei ymmärtänyt Vuorimaan oloja ja asioita niin kuin Seloma ja ehkä Anirakin, hän ei loukkaantunut.

Hän oli oikeastaan helpottunut päästessään hetkeksi pois sairashuoneesta. Seloman haava oli näyttänyt kammottavalta, ja hän ihmetteli tyyneyttä, jolla Oosa ja Anira olivat sitä käsitelleet. Oosa tosin hyväksyi arkojen tapaan levollisesti oikeastaan kaiken muun, häntä järkyttivät vain pahantahtoiset ajatukset. Enemmän Lisiä ihmetyttikin se, että Anira käyttäytyi kuin olisi hoitanut aseiden aiheuttamia vammoja usein ennenkin. Koska sellaisia yleensä syntyi vain taisteluissa, niitä hoitamaan tavattiin ainakin Vuorimaassa kouluttaa sotilaita.

Käytävässä Lisiä vastaan tuli naisorja, joka oli lähetetty pyytämään häneltä ohjeita. Portilla oli merikauppias, jonka laiva oli juuri tullut Kiilon satamaan. Hän halusi tulla tapaamaan kunnioitettua puolisoa, koska Ukkosjumalan poika ei itse ollut paikalla.

- Kuka purjehtii talvimyrskyillä? Lis ihmetteli.
- Mies ilmoitti nimekseen Meeta, orja sanoi.
- Jätettiinkö hänet odottamaan portille? Lis kysyi. -

Hänet olisi pitänyt viedä parhaaseen vastaanottohuoneeseen, hän on Karetan sirpiläinen kasvatusisä. Menen heti hakemaan hänet.

- Kunnioitettu, odota, orja hätäili. - Saattajat täytyy olla, ainakin kaksi.

- Yksi saa riittää, tule sinä, Lis hoputti. - Teidän on totuttava minun tapoihini, en voi aina kulkea naisjoukko ympärilläni. Onko Meetalla seuralaisia?

- Kaksi nuorta miestä ja nainen, tai oikeastaan vasta tyttö, orja sanoi. - Toinen miehistä on ehkä merikauppiaan nuorempi kumppani, mutta toinen mies ja tyttö ovat kai orjia, vaikka he käyttäytyvät ja puhuvat kuin vapaat.

Päivä oli kääntynyt harmaaksi, pohjoistuuli oli ajanut taivaan täyteen pilviä. Lis näki viluisen ryhmän portilla, jota reunustavien jyrkevien kivipaasien takana kohosivat lähimmät vuorenrinteet. Kaukaiset korkeat huiput kätkeytyivät pilvimassaan. Meetan vierellä oli hänen poikansa Ake. Orjiksi luullut olivat Sirpin hallitsijan tytär Tessi ja hänen ystävänsä Ramu. Erehdys oli ilmeisesti syntynyt siksi, että Tessi ja Ramu olivat molemmat hyvin tummaihoisia. Sellaista ihonväriä näki Vuorimaassa yleensä vain Autiomaasta tuoduilla orjilla.

Tessi juoksi Lisiä vastaan, ja he halusivat toisiaan lämpimästi. Tessin vieressä hyppi hänen iso musta koiransa Sumi. Sekin yritti osallistua emäntänsä iloon. Lis kumartui taputtamaan koiraan ja pyyhkäisi samalla silmiään salatakseen kyöneleet. Tessi edusti kaikkea kaivattua ja kadonnutta, lapsuutta ja vilpitöntä ystävyyttä, Sirpin huoletonta rauhaa.

Kaukaa tulleet vieraat piti ensin ohjata kylpemään, pukeutumaan ja ruokailemaan. Lis jätti Meetan ja pojat miesorjien vastuulle ja lähti itse johdattamaan Tessiä.

- Minun oli lopulta aivan pakko lähteä katsomaan, millaista teillä täällä on, Tessi sanoi, kun Lis ohjasi häntä naisten puolelle vierashuoneeseen. - Minulle tuli aina vain levottomampi olo. Kun kuulin, että Meeta on lähdössä talvimyrskyistä välittämättä, halusin mukaan.

- Olen iloinen, että tulit, Lis sanoi.

Hän näki miten oudoksuen Tessi katseli seinien harmaata kiveä. Tessin koti, Kooran linna, oli vaaleakivinen ja valoisa. Lis valitsi Tessille viihtyisimmän

vierashuoneen, mutta tiesi, että vaikka hän käskisi kantaa sinne muhkeat vuodevaatteet, siitä ei saisi kodikasta. Hän käskisi sytyttää tulen takkaan, mutta huoneeseen ei saisi kestäväää lämpöä. Vuorimaalaiset yrittivät sisustaa asuntonsa ylellisillä taljoilla ja pehmeillä tyynyillä mukaviksi, mutta se ei auttanut. Vuorimaan rakennukset olivat kuin Vuorimaan talvi, epäystävällisiä. Hänen kotinsa oli kuitenkin nyt Vuorimaassa, ja niin tulisi ehkä olemaan hänen lopun elämänsä ajan.

- Sinun pitää kylpeä, lähetän pari tyttöä avuksi, Lis sanoi. - He tuovat sinulle uudet vaatteet, ja sitten syöt.

- En varmaan tarvitse apua kylvyssä, Tessi sanoi.

- Täällä tarvitset, Lis selitti. - Täällä ei ole vesijohtoja eikä viemäreitä niin kuin Kooran linnassa, tytöt tuovat ja vievät veden.

- No, ihanaa kuitenkin peseytyä, Tessi sanoi. - Ja ihanaa olla täällä. Minusta ei varmaan ole mitään apua, mutta on kuitenkin parempi olla siellä missä edes tietää ystäviensä tilanteen.

- Tuskin itsekään tiedämme omaa tilannettamme, Lis sanoi. - Nyt kun Seloma on haavoittunut, se on vielä arvoituksellisempi.

Tessi alkoi riisua matkavaatteitaan. Lis totesi, että ystävätär oli selvästi jo vartaloiltaan nuori nainen, ja hän kysyi hiukan kiusoitellen, oliko suhde Ramuun vielä pelkkää ystävyyttä. Niinhän Kooran laki määräsi Tessin ja Ramun ikäisille, mutta Ramu varmaan tiesi tietäjäoppilaana, miten saattoi nauttia rakastelun iloista ja välttää silti raskauden.

- Ramu luultavasti jo haluaisi enemmän kuin vain ystävyyttä, Tessi myönsi. - Mutta minä taidan olla kovin hidas kehityksessäni. Sinullahan on jo kokemusta. Onko se niin ihanaa kuin väitetään?